

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

SODOBNI PLES

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Četrtek, 27. avgust 2009

SPLOŠNA MATURA

1. Prepoznajte začetek slovenske ljudske pesmi, nadaljujte notni zapis in ustrezno dopišite besedilo pod notni zapis:

Čin,čin,čin Drežni-ca, kje so ko - zi - ce? Go-ri na ska-li-ci, kjer ni vo - di - ce.

Ho-ja-ja, ho-ja-ja, ho-ja-ja - ja, ho-ja-ja, ho-ja-ja, ho-ja-ja - ja.

6 točk

2. V notnem zapisu prepoznajte ritmične posebnosti, označite jih in poimenujte.

TRIOLA

SINKOPA ENOJNA

PUNKTIRANI RITEM

SINKOPA ENOJNA

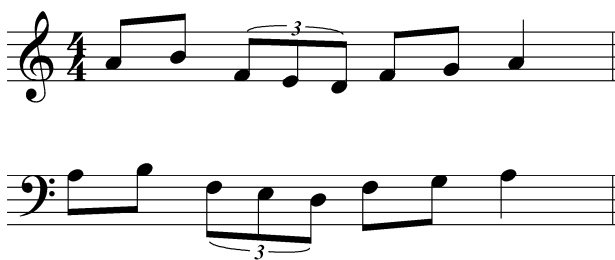
4 točke

3. Izpolnite notne višine v violinskem ključu po vrsti: b1, e1, des2, fis2, mali b, ais.

7 točk

4. Notni zapis prestavite v basovski ključ za eno oktavo.

9 točk

5. a) Kdo je skladatelj baleta Posvečenje pomladi?

C Igor Stravinski

1 točka

- b) Na kratko opišite dogajanje.

Balet prikazuje arhaično, pogansko Rusijo in njeno verovanje v bogove. V ospredju je poganski ritual posvečenja pomladi, ki je prikazan v dveh delih: s čaščenjem zemlje in njeno posvetitvijo z darovanjem oziroma žrtvovanjem izbrane mladenke.

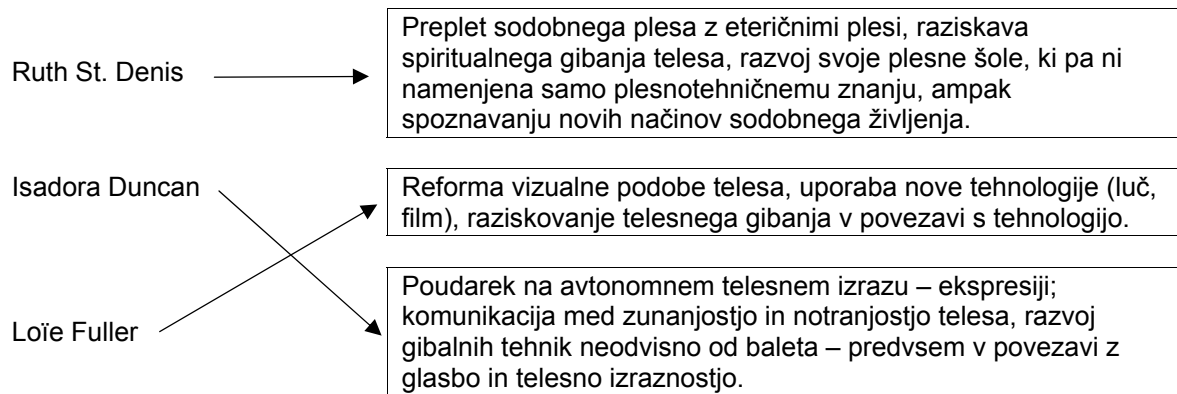
1 točka

Skupaj 2 točki

6. Kaj je atonalnost, kdo je njen prvi predstavnik in v katerem obdobju se pojavi?
Atonalna glasba je nasprotje tonalnosti ter zanika in ruši tradicionalno pojmovanje harmonije. Razmerja med toni so svobodna, brez zakonitosti tonalitete. Atonalnost ne pozna tonike kot tonskega središča. Vseh 12 poltonov v okviru oktave je popolnoma samostojnih in neodvisnih drug od drugega. Pojavi se v 20. st., prvi predstavnik je Arnold Schönberg.
- 3 točke*
7. Kako se imenuje veda, ki raziskuje značilnosti narodnih glasbenih slogov (iskanje, zapisovanje in snemanje originalov na terenu)?
Etnomuzikologija.
- 1 točka*
8. Kako imenujemo obliko zgodnjega večglasja, če melodijo (zapisan nad ali pod njo) spremlja nepretrgan, zveneč ton?
Bordun.
- 1 točka*
9. a) S katerim skladateljem 20. st. je veliko sodeloval Merce Cunningham?
John Cage.
- 1 točka*
- b) Kaj je značilno za njegovo glasbo?
Cage je pripadnik aleatorike v tehniki komponiranja. Sredstvo za tako komponiranje je nedeterminiranost oziroma naključja. Zanj je značilno igranje na t. i. preparirani klavir – med strune je vstavil različne predmete in tako vsaki dal samosvoj zven.
- 2 točki*
Skupaj 3 točke
10. a) Kaj je absolutna glasba?
Absolutna glasba je tista, ki jo skladatelj napiše kot izraz svojega notranjega sveta, občutij, čustev in je podrejena natančnim določenim glasbeno-oblikovnim zakonitostim.
- 2 točki*
- b) Kaj je programska glasba?
Programska glasba je glasba, za katero skladatelj išče spodbude v zgodovini, naravi, literaturi, likovni umetnosti ... Skladba ima vedno tudi neki konkreten naslov, ki že nakazuje dogajanje, duševno stanje, vizualno vsebino, konkretno vsebino ...
- 2 točki*
Skupaj 4 točke
11. Kakšna je bila družbeno-komunikacijska vloga rituala? Obkrožite tri pravilne odgovore.
B Vzpostavljane odnosov znotraj plemena in med posameznimi plemeni.
D Ples je iniciacija – del prehajanja skozi različna življenjska obdobja; odraščanje, poroka, smrt ...
E Vzpostavljane odnosov do narave in naravnih procesov, pomembnih za preživetje.
- 3 točke*

12. a) Kaj se razvije iz plesa v grškem gledališču?
Iz plesa se razvije drama in hkrati ostane pomemben del tragedije. 2 točki
- b) Opišite značilnosti plesa v antičnem gledališču:
V njem nastopa zbor, ki ima kombinirano nalogo povezovanja. »Chor« (grška beseda za ples) šteje 12–15 nastopajočih, zboristi pa so »korevti«. Na odru so razporejeni v tri vrste, spredaj bolj izurjeni, zadaj manj. »Vodja zbora« ima pomembno nalogo, saj grška tragedija nima več kakor tri igralce, ki nastopajo skupaj z zborom. V zgodnih tragedijah je bil zbor zelo pomemben. Z vedno večjim poudarkom na dramatičnosti pa se je njegova vloga polagoma izgubila. 4 točke
Skupaj 6 točk
13. Kaj je humanizem?
Kulturno-zgodovinsko gibanje, na katero je vplivala antika. V ospredje postavlja človeka. 2 točki
14. a) Bog Brahma je naročil modrecu Bharati, da postavi gledališče in ga podučí v štirih vedah:
ples,
pesem,
mim,
občutje (izraz). 4 točke
- b) Bharata je danes eden izmed izrazov za igralca v Indiji. 1 točka
Skupaj 5 točk
15. a) Kdaj je nastala prva plesna akademija?
Leta 1661. 1 točka
- b) Kdo jo je ustanovil?
Francoski kralj Ludvik XIV. (po nasvetu kardinala Mazarina). 1 točka
- c) Kako se je imenovala?
Kraljevska akademija za ples (Académie Royale de Danse). 1 točka
- d) Naštejte štiri prednosti vzpostavitve Akademije za umetnost.
Razvije baletni besednjak.
Postavi pravila baleta.
Določi pet baletnih pozicij.
Za dovoljenje učitelja baleta je obvezen izpit na Akademiji. 1 točka
Za vsako pravilno navedeno prednost 1 točka, skupaj 4 točke
Skupaj 7 točk
16. Kaj je avantgarda? Obkrožite črko pred pravilnim odgovorom.
C Sklop novih umetniških tokov v začetku 20. st. 1 točka

17. S puščicami povežite pionirke sodobnega plesa (na levi) z značilnostmi njihovega ustvarjanja (na desni):

*Za vsako pravilno povezavo 1 točka
Skupaj 3 točke*

18. a) Postmodernistični ples raziskuje možnosti novega gibanja in odnosa do le-tega med letoma 1960 in 1975.

1 točka

- b) Opišite značilnosti koreografskega ustvarjanja Twyle Tharp.

V koreografijah se je ukvarjala z umestitvijo linije giba čez in skozi prostor ter kako ustvariti območja človekovega obvladovanja fizičnega okolja. Na začetku koreografskega ustvarjanja jo je zanimalo obvladovanje prostora z linearnimi vzorci. Njena prva tovrstna koreografija je bila »Tank Dive« (1965).

V predstavah je združevala različne fizične dejavnosti: kombinacija gibov iz baseballa s plesnimi gibi. Nadaljevala je tam, kjer je končal M. Cunningham. Odrski prostor je razširila tudi v prostor, ki je sicer rezerviran za publiko.

Značilnosti: teža različnih gibov – poudarjanje z rekviziti (npr. s prevelikimi čevlji, ki omogočajo predimenzioniranje giba).

V poznejših koreografijah poveča število plesalcev, kostume pa nadomesti z vsakdanjimi oblačili. »Medeley« (1969), ključno delo prvega obdobja njenega koreografskega ustvarjanja, je ples za več kakor 40 plesalcev in hkrati zadnji ples, katerega oblika je bila določena, nespremenjena in neimprovizirana.

4 točke

- c) Naštejte vsaj še tri predstavnike postmodernističnega plesa:

Yvonne Reiner, Trisha Brown, Lucinda Childs, Steve Paxton.

3 točke

Skupaj 8 točk

19. Kaj je kontaktna improvizacija?

1972 jo je kot plesno obliko uvedel Steve Paxton. Je oblika demokratičnega dueta, ki vključuje elemente borilnih veščin, družabnih plesov, športa in otroške igre. Je alternativna tehnika, hkrati pa družbena mreža, saj imajo duetne situacije, fizične tehnike padanja in improvizacija družbeno in politično konotacijo. Predstave projicirajo življenjski slog – model možnega sveta, v katerem improvizacija pomeni svobodo in prilagajanje ter zagovarja zaupanje in sodelovanje.

3 točke

20. Naštejte vsaj dve koreografski deli Pie in Pina Bausch:

Vrag na vasi, Lok, Srednjeveška ljubezen, Plesni večer ali Punčka.

2 točki

21. a) Kakšen organ so jetra?

Jetra so največja žleza v človeškem telesu (2 kg).

1 točka

b) Kakšna je vloga jeter? Navedite štiri funkcije, ki jih opravljajo.

Vloga jeter je: tvorba in izločanje žolča, sodelovanje pri presnovi ogljikovih hidratov, maščob in beljakovin, shranjevanje glikogena in razstrupljanje organizma.

Za štiri ali tri funkcije 2 točki, za dve ali eno pa 1 točka

c) Kje ležijo jetra?

Ležijo desno zgoraj v trebušni votlini in se tesno prilegajo trebušni preponi, na spodnji strani pa sta žolčni mehur in jetrna lina.

1 točka

Skupaj 4 točke

22. a) Kateri je najdaljši del prebavne cevi?

Najdaljši del prebavne cevi je tanko črevo (5–7m).

1 točka

b) Od kod do kod sega?

Sega od želodca do debelega črevesa.

1 točka

c) Kako ga delimo?

Delimo ga v tri odseke: dvanajstnik, tešče črevo in vito črevo.

1 točka

Skupaj 3 točke

23. Obkrožite dva znaka, ki opredeljujeta anoreksijo nervozo, in navedite, med kakšne motnje spada:

A izguba menstruacije

D močan strah pred debelostjo

2 točki

Anoreksija nervoza spada med klinične oblike motenj hranjenja.

1 točka

Skupaj 3 točke

24. a) Naštajte tečajaste sklepe.

Tečajasti sklepi so: komolčni, skočni in kolenski.

Za vsak naštet sklep 1 točka, skupaj 3 točke

b) Izberite enega in ga opišite (kako je sestavljen, njegove možnosti gibanja).

- Komolčni sklep je sestavljen iz dveh sklepov (med nadlaktnico in podlaktnico ter nadlaktnico in koželjnico). Možna dva giba: upogibanje (fleksija) in iztegovanje (ekstenzija).
- Skočni sklep se deli na zgornji (med golenico in mečnico ter skočnico) in spodnji sklep (med nartičnimi kostmi, skočnico, petnico in čolničkom). Možni gibi: upogibanje (fleksija), iztegovanje (ekstenzija), obračanje navzven (supinatio) in obračanje navznoter (pronatio).
- Kolenski sklep, sestavljen iz stegenice, golenice, pogačice. Možni gibi: upogib (fleksija), iztegovanje (ekstenzija) in vrtenje (rotacija).

Za sestavo enega izmed navedenih sklepov 2 točki, za možnosti gibanja 2 točki; skupaj 4 točke

Skupaj 7 točk

25. Dopolnite:

Limfni vodi iz tkiv odplavljajo medcelično tekočino in sodelujejo v obrambnem (imunskem) sistemu organizma. Pomembni so tudi zaradi absorpcije maščob, ker te niso topne v vodi. V mezgovni sistem spadajo še bezgavke (filtri za mezgo), vranica (v njej se razgrajujejo rdeče krvničke in nastajajo bele) in priželjc (timus, ki je pomemben za izoblikovanje belih krvničk).

*Za šest ali pet pravih odgovorov 3 točke, za štiri ali tri 2 točki, za dva ali enega pa 1 točka
Skupaj 3 točke*